Улога и одговорности на обучувач

Обучувачот ја има една од најважните улоги во СзР. Обучувачот е во директен контакт со младите учесници и не само што има влијание врз поединците, туку и врз нивните заедници. Затоа од суштинско значење е ***да се биде свесен за многуте улоги и одговорности што мора да ги исполнува добриот обучувач***и како успешно да им ги пренесеме на идните инструктори како посредник на курсот.

Како и секогаш, треба да се има предвид дека постојат пет главни начела и дека СзР може да го постигне својот целосен потенцијал само ако се земат предвид и ако се применатсите начела.

Улога на обучувач

Обучувач по СзР не само што треба да ги подобри спортските вештини на младите учесници, туку уште поважно е ***да осигури дека сите четири димензии (когнитивна, социјална, спортска и физичка) се развиваат*** за време на обуките поСзР. За повеќе информации на оваа тема, видете го основниот курс за *Мултидимензионален развој*.

Врз основа на современото разбирање на наставата, постојат четири области на компетенции коиштообучувачот мора постојано да ги врамнотежувасо цел да обезбеди успешна сесија од обука. Пред сè, ***обучувачот по СзР секогаш мора да дејствува како пример на теренот и надвор од теренот***. Тоа вклучува преземање одговорност за младите учесници, како и подготвеност постојано да учи и да созрева како тренер и како личност. Понатаму, креативноста и флексибилноста се важни вештини за обучувачите со цел да се изработат обуки поСзР во согласност со потребите на учесниците и соодветниот контекст. Доколку е потребно, обучувачите можат да преземат натамошни одговорности во рамките на нивната заедница, покрај одржување обуки во областа на СзР.

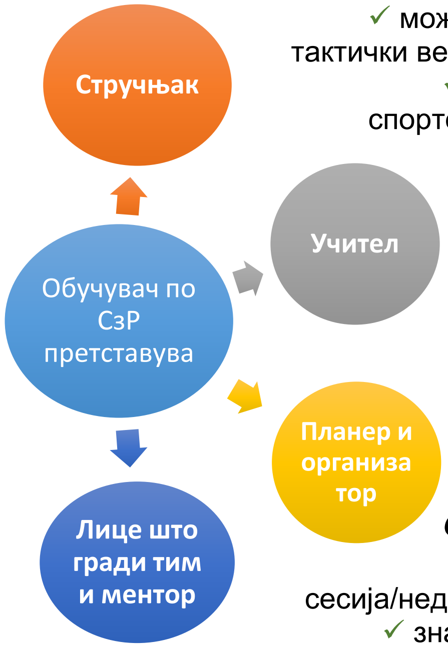

Технички:обучувачот претставува***стручњак…***

- ✓ може да подучува и развива моторни вештини, како и технички и тактички вештини на млади учесници;
- ✓ може да го објасни, оцени и примени концептот за примена на спортот како алатка за развој.

Методолошки: обучувачот претставува***учител***...

- ✓ создава можности замладите учесници да научат како дисциплинирано да размислуваат на чист, рационален, отворен начин и врз основа на докази;
- ✓ ги учи младите учесници како да проценат ситуација и да изберат курс соактивности од неколку можности;
- ✓ ги насочува младите учесници да дефинираат проблем, да го анализираат и да развиваат стратегии за спроведување на решение и решавање на проблеми.

Организациски:обучувачот претставува***планер и организатор…***

- ✓ може да организира, планира и структурира сесија/недела/сезона од обука на ефикасен и последователен начин;
- ✓ знае што е потребно за активност (на пример, материјал, број на учесници) и може да измени и приспособи активност според околностите.

Социјални:обучувачот претставува ***лице што гради тим, ментор, пријател и советник…***

- ✓ им овозможува на младите учесници да развиваат и одржуваат став на солидарност,којшто ги поддржува идеите, вредностите и активностите на другите;

- ✓ обезбедува можности за младите учесници да ги искажат своите мислења и ги вклучува активно за време на обуките;
- ✓ ги поттикнува младите учесници да го признаат човековото достоинство како основа на заедничкиот живот, како и заштитата на физичкиот и психичкиот интегритет.

Дополнителни компетенции што треба да ги поседува обучувач по СзР може да се најдат навеб-страницата *„Пакет алатки со ресурси во областа на Спорт за развој“* под: Essentials – S4D Competences – Coach Competences, и под: Tools For Your Practice – S4D Teaching and Learning Materials – Pal. Territories – Manual ‘Kicking youth competences’ (p. 13-15).

Главна улога во согласност со возрасна група:

- ***под 9 год.***: аниматор;
- ***9-12 год.:***учител;
- ***13-16 год.***: стручњак;
- ***над 16 год.***: пријател.

Обучувачот мора да е способен да преземе многу различни улоги. Соодветните улоги секогаш мора да бидат избрани во согласност со социокултурниот контекст во којшто се одвиваат активностите заСзР и мора да бидат засновани врз учесниците на обуката. Додека ***обучувачот секогаш мора да дејствува како пример***, дополнителните функции може да зависат од возрасната група на учесникот. Сепак, улогите не се ексклузивни. Обучувачот секогаш треба да ги презема сите потребни улоги имајќи ги предвид најважните улоги, коишто се прикажани во полето за текст.

Одговорности на обучувач

Една од главните одговорности на обучувачпо СзР е ***да промовира и да овозможи рамномерен, долгорочен развој на млади учесници***, земајќи ги предвид физичките, психолошките и личните потреби.
Понатаму, обучувачот мора ***да обезбеди континуирано учество и задоволство на младите учесници*** со тоа што ќе нуди предизвикувачки и разновиднигрупи активности.
Со цел да се постигнат овие специфични цели, следниве табели нудат неколку важни насокидо коиштообучувачот треба да се придржува кога комуницира со младите во некој спорт за развојно опкружување. Овие насоки треба да се надополнуваат според потребите.

☺ Обидете се да спроведете...
✓ **вклучување на учесниците во процесот на планирање и донесување одлуки**
✓ **градење свест кај учесниците дека можат да се појават конфликти и давање помош со цел проактивно да ги решаваат проблемите**
✓ **посредување во отворени дискусии и изразување мислења**
✓ **планирање и оценување на сесии од обука**

☹ Обидете се да избегнете…
× **исклучување на учесниците од процесот на одлучување или отфрлање на нивните идеи**
× **вперување со прст или развикување при давање критика**
× **учесниците да станат цел на вашата критика - наместо тоа, фокусирајте се на активности/однесување**
× **поинакво или нефер однесување кон учесниците**

Исто така, одговорност на обучувачот е да биде свесен и ***да спречи секаков вид злоупотреба на или лошо постапување со млади учесници***. Ова вклучува физичко, емоционално и сексуално злоставување, како и занемарување или малтретирање. Постигнувањето согласностсо учесниците за***кодекс на однесување*** може да биде корисна алатка со цел да се спречи ваквото однесување и да се создаде чувство на припадност кај младите. Примерок од Етички кодекс може да се најде на веб-страницата *„Пакет алатки со ресурси во областа на Спорт за развој“* под: *Tools For Your Practice – S4D Tools for Implementing Activities and Events – Guidelines – Guideline ‘Code of Ethics Coach-Player’.*